

[Poul Dam.]

retsregler, men også af hele den situation, som retsreglerne skal anvendes på i vor tid.

Jeg bemærkede med glæde — men i og for sig havde jeg heller ikke ventet andet — at ministeren accepterede og gik ind for, at der skulle være demonstrationsfrihed. Denne demonstrationsfrihed er vel kun i begrænset grad sikret i lovgivningen; det er i hvert fald en fortolkning af ordet „forsamlinger“ i grundloven, når man siger, at der er demonstrationsfrihed. Men jeg mener, at man må kunne lade den fortolkning gælde, og det vil sige, at så gælder også grundlovens betingelser for indgreb, altså at man kun kan gribe ind mod en demonstration, hvis der af selve demonstrationen kan befrygtes fare for den offentlige fred. Eksistensen af provokatørgrupper, hvad enten de hævder at sympatisere med demonstrationen eller ønsker at modarbejde den, kan ikke begrunde forbud, men kan derimod give anledning til, at politiet yder demonstrationens arrangører den nødvendige bistand til at opretholde ordenen.

Demonstrationsfriheden tjener jo ikke mindst den politiske meningsdannelse, og det er derfor væsentligt, at enhver begrænsning i den eller ethvert indgreb, som synes at true demonstrationsfriheden, må ske med den største varsomhed. Ethvert indgreb vil nødvendigvis blive betragtet med mistænksomhed, ligesom et forsøg på at forhindre visse synspunkter i at få udtryk eller, endnu værre, som afstraffelse af personer med bestemte synspunkter. Magtanvendelsen vil, uanset om den kan dækkes ind af gældende regler, alt for let blive mistænkt for ikke at tjene ordenens opretholdelse, men at tjene et bestemt politisk formål. Det er af afgørende betydning for vort folkestyres sundhed og for tilliden til politiet, at ingen sådan mistanke kan opstå.

Det kan jo ikke undgås, at vi, der er gamle nok til at huske trediveerne, kommer til at drage sammenligninger mellem tiden dengang og tiden nu. Meget synes at gentage sig, og det er væsentligt, at vore erfaringer kan hjælpe os til at hindre, at alt skal gentage sig. Dengang var der jo overalt i Europa en urolig periode, hvor den politiske debat blev afløst af politisk kamp med voldelige metoder. Vi slap ret nådigt herhjemme, men jo på ingen måde uberørt.

Alt for ofte oplevede man politiske ballademøder, slagsmål, hærværk, ja, direkte overfald.

I andre lande gik det jo meget værre. Der hidsede de ekstreme grupper sig op, og politiets indsats gjorde dér ikke tingene bedre, og så førte udviklingen visse steder til, at den politiske frihed gik tabt. Det aller alvorligste i den situation var jo, at mange mennesker i de pågældende lande med en vis tilfredshed så på, at den politiske frihed gik tabt, i og for sig ikke fordi de var tilhængere af diktatur og modstandere af demokrati, men fordi de urolige forhold havde gjort dem trætte; de ønskede ro og orden efterhånden for enhver pris. En tilsvarende udvikling er på ingen måde utænkelig nu ved slutningen af 1960'erne. Der er ikke mere den stemning af gensidig respekt og tolerance, som mange af os lærte i besættelsestiden. Vi har fået en stemning af militant intolerance, som spiller en stadig større rolle. Det gælder om, at ikke noget af det, vi foretager os, er med til at give denne militante intolerance vækstbetingelser.

Hvordan sådan en udvikling kan foreløbe, det har vi set, ikke herhjemme, hvor vi stadig er sluppet nådigt, men så nær som på den anden side af Sundet, hvor man efter demonstrationerne imod tenniskampen mellem Sverige og Rhodes i Båstad har oplevet en lang række optrin, som må siges at være den optrapning af de politiske modsætninger, som kan blive så farlig. Det begyndte med en fredelig demonstration. Den blev suppleret af en alt andet end fredelig demonstration, som medførte kampe mellem denne demonstrantgruppe og politiet, og som i næste omgang medførte, at Båstads mere fredelige befolkning gik til angreb imod demonstranterne, forskelsløst imod de fredelige og de ufredelige demonstranter så nogenlunde ublandet. I næste omgang har vi jo set i svensk presse og i svensk offentlighed en mængde indlæg, som siger: demonstrationerne må forbydes, vi må have givet større magtbeføjelser til politiet, politiet må gribe endnu mere ind. Det sidste eller et af de sidste led er, at højreorienterede grupper er begyndt at kaste bomber imod en af de svenske Vietnamkomiteers kontorer, og at man har haft direkte overfald i den sammenhæng. Der er altså tale